

DĚLOSTŘELECKÝ PRŮZKUM V BOJOVÉ ČINNOSTI OMS

Raketové vojsko a dělostřelectvo je důležitou součástí OMS a svou bojovou činností se významně podílí na splnění jejich úkolů. Dělostřelecký průzkum podstatně ovlivňuje efektivnost úderů a palby RVD, proto jeho řízení věnujeme značnou pozornost. To platí zejména v bojové činnosti OMS, neboť zde se použití sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu vyznačuje určitými zvláštnostmi a obtížemi.

Požadavky na dělostřelecký průzkum vyplývají z potřeb RVD v OMS a ze specifiku jeho bojové činnosti. Nejdůležitější z nich můžeme vymezit takto:

Podílet se na zjišťování objektů pro operačně taktické rakety. Obecně platí, že tyto objekty zjišťují síly a prostředky operačního průzkumu, neboť dělostřelecký průzkum nemá potřebný dosah. Vzhledem k charakteru bojové činnosti OMS však mohou síly a prostředky dělostřeleckého průzkumu proniknout do blízkosti objektů vhodných pro úder raket a tedy mohou je zjistit a s vysokou přesností určit.

Ve větší míře se podílet na zjišťování objektů pro taktické rakety. Ze stejného důvodu (z nesouladu dostřelu taktických raket a dosahu dělostřeleckého průzkumu) je zjišťování objektů pro úder raket záležitostí taktického průzkumu (včetně dělostřeleckého). V OMS jsou však průzkumné jednotky dělostřelectva zařazovány do předem určených odřadů, předvojů, bočních a zadních odřadů, přepadových odřadů apod., což vytváří předpoklady pro daleko častější

zjišťování těchto objektů, než tomu je v obvyklých způsobech vedení boje.

Zjišťovat cíle pro palbu dělostřelectva nejen před sestavou OMS, ale i na jejích bocích a zádi. Palebná obrana OMS na bocích i v jejím týlu je nezbytná. Vyplývá ze snahy nepřítele zastavit a zničit postupující OMS. Jednou z výhodných forem splnění tohoto úkolu je právě úder do boku a týlu OMS. S tím počítáme při rozmístování dělostřelectva a v důsledku toho i při organizaci dělostřeleckého průzkumu.

Při určování polohy a rozměrů objektů používat těch nejpřesnějších metod.

V maximální možné míře zabezpečovat pozorování a opravování účinné střelby.

Častěji spolupracovat s dělostřelectvem při zastřelení cílů, a to s využitím těch nejrychlejších a nejpřesnějších způsobů.

Poslední tři požadavky vyplývají z omezených zásob střeliva vezeného OMS a ze značných obtíží při jejich doplňování. To vyžaduje používat neefektivnějších způsobů plnění palebných úkolů. Účinnost palby značně ovlivňuje přesnost určení prvků pro účinnou střelbu. Nejpřesnějším způsobem je zastřelení přímo na cíl, které používáme vždy, když ztráta momentu překvapení neovlivní rozhodujícím způsobem splnění palebného úkolu. U těch druhů cílů, které naprosto jednoznačně vyžadují zahájení palby s překvapením (např. obrněné samohybné baterie), je třeba zabezpečovat co nejpřesnější určení polohy a rozměrů cíle, neboť velikost pravděpo-

dobné chyby určení souřadnic cíle je nepřímá úměrná účinku palby. Vždy je výhodné pozorovat a opravovat účinnou střelbou, neboť takto zabezpečíme splnění palebného úkolu s minimální spotřebou střeliva.

Spolehlivě zabezpečovat přechod od centralizace k decentralizaci palby, a naopak. Dělostřelectvo OMS plní úkoly převážně soustředěnými palbami dělostřeleckých skupin a oddílů. Současně však musí být schopné v krátkých časových lhůtách přecházet ke hromadným palbám všeho nebo většiny dělostřelectva OMS. K tomu musí dělostřelecký průzkum vytvářet předpoklady.

Plnit všechny požadavky i v prostorech s nízkou hustotou geodetických bodů a s využitím různých i méně přesných topografických podkladů. Předpokládán rychlý postup OMS neumožňuje zhusťovat nebo rozvíjet speciální geodetické sítě v prostorech rozmístění RVD a zpravidla ani geodetické připojení v prostorech, kde dostatečná hustota geodetického podkladu existuje. Základním druhem topograficko-geodetického připojení bude topografické připojení s využitím současného nebo kořistního mapového díla. V některých, předem plánovaných prostorech můžeme využívat svislých leteckých snímků.

Rychle se rozvíjet z pochoďových do bojových sestav a plnit úkoly průzkumu z krátkých zastávek a samostatně. Rychlý postup OMS a velmi široký, praktický

kruhový, záběr průzkumu neumožní organizovat systém pozemního průzkumu jako obvykle. Pásma a sektory průzkumu se většinou nebudou překrývat a zpravidla ani dotýkat. Většinou se nebudou překrývat ani pásma (sektory) různých druhů průzkumných prostředků. To vyžaduje značnou samostatnost velitelů průzkumných jednotek, delimitaci řízení průzkumu až na nejnižší dělostřelecké velitele, častou změnu stanovišť k zabezpečení průzkumu v širokých pásmech průzkumu a zpravidla i vytvoření improvizovaných průzkumných družstev k pokrytí mezer, boků, skrytých prostorů atd.

Uvedené požadavky charakterizují zvláštnosti bojové činnosti sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu v OMS. Základní požadavky stanovené příslušnými předpisy však zůstávají nedotčeny. Včasnost, hodnověrnost, pravdivost, úplnost a přesnost jsou charakteristiky průzkumných zpráv a údajů, od kterých nemůžeme v žádném případě ustupovat.

Když zvážíme všechny uvedené požadavky, zjistíme, že v řadě případů jsou protichůdné. Např. požadavek maximální přesnosti je v rozporu s požadavkem plnit úkoly průzkumu i při méně přesných způsobech topograficko-geodetického připojení. Podobných rozporných požadavků můžeme najít víc. Cesty jejich řešení leží jednak v oblasti využívání nejmodernějších průzkumných technik, jednak v organizaci práce a konečně ve schopnosti velitelů najít nejvýhodnější kompromis.

Možnosti dělostřeleckého průzkumu OMS

Základ úspěchů dělostřeleckého průzkumu tkví v období příprav svazu (svazku) k nastávající bojové činnosti jako OMS frontu (vševojskové armády). Podstata je v promyšleném posílení RVD OMS silami a prostředky dělostřeleckého průzkumu, v jejich dovedném rozdělení a uskupení a v důsledném využívání všech ostatních druhů průzkumu, respektive ve vytvoření podmínek pro jejich využívání.

Jaké jsou možnosti jednotlivých druhů průzkumu ve vztahu k bojové činnosti OMS?

Dělostřelecký průzkum pozorováním je základním, nejpočetnějším a v důsledku toho i neproduktivnějším způsobem průzkumu. Jeho zvláštností v bojové činnosti OMS je manévrovat, samostatnost jednotlivých průzkumných družstev a čet (společný styk se sousedy), častý průzkum přímo ze sestav motostřeleckých a tankových jednotek, za pohybu nebo z krát-

kých zastávek a zpravidla v širokých pásmech průzkumu, vytváření dělostřeleckých průzkumných hlídek a jejich samostatný průzkum v sestavě nepřítelů. To všechno na jedné straně zvyšuje výkon i dosah průzkumu pozorováním, na druhé straně však působí záporně proto, že:

— často dojde k velkým vzdálenostem průzkumných a palebných jednotek, což spolu s neustálým pohybem způsobí potíže ve spojení,

— relativně vysoká frekvence změny stanovišť neumožní důkladnou topografickou i taktickou orientaci, využití přesných (náročných na čas) druhů a způsobů topograficko-geodetického připojení a používání metody protínání při určování polohy objektů,

— značné rozptýlení průzkumných jednotek na velkém prostoru způsobuje potíže v jejich řízení a vyžaduje vysokou samostatnost jejich velitelů,

— bude obtížný sběr a vyhodnocování průzkumových údajů, zejména zvyšování jejich hodnověrnosti a přesnosti.

Záporné činitele budeme omezovat zejména

— využíváním moderních průzkumných prostředků, vybavených přístroji pro rychlé a přesné topograficko-geodetické připojení (včetně orientace), pro průzkum a určování polohy objektů ve dne i v noci,

— určováním polohy cílů hlavně polární metodou, s měřením směrníků objektů od směrů určených gyrokopickou nebo astronomickou orientací, a dále k cílům laserovými nebo stereoskopickými dálkoměry, popř. radiolokátory,

— využíváním dělostřeleckých pohyblivých pozorovatelů na obrněných transportérech pro družstva, která působí v bojových sestavách (proudech) motostřeleckých a tankových jednotek,

— pečlivou organizací systému průzkumu pozorování,

— organizací pevného, autonomního spojení dělostřeleckého průzkumu,

— odpovídající úpravou řádu rozboru zpráv.

Nejvýhodnějším průzkumným prostředkem, schopným plnit uvedené úkoly, je dělostřelecká pohyblivá pozorovatelná (DPP) typu PRP-3 (VAL), která je vybavena topografickým připojovačem, gyrokopem pro nezávislé určení směrníku osy vozidla, pozorovacími přístroji s denním i nočním použitím, laserovým dálkoměrem a radiolokátorem pro průzkum pozemních cílů. To spolu s obrněnou ochranou osádky a značnou průchodivostí podvozku předurčuje tento typ DPP pro OMS. Vzhledem k tomu, že počet DPP (ať již typu PRP-3 nebo OT 65) nebude postačovat potřebě, musíme využívat i průzkumných družstev na automobilech, popř. i improvizovaných družstev. K vytvoření improvizovaného průzkumného družstva stačí vycvičený průzkumník nebo dělostřelecký velitel, pozorovací přístroj, mapa, základní pomůcky, rádiová stanice a dopravní prostředek. Víme, že takové družstvo nedosáhne výkonu DPP, je však dobrým kompromisním řešením na podružných směrech, bocích, v mezerách a skrytých prostorech.

Radiolokační průzkum má v OMS velmi široké použití. Radiolokátory pro průzkum pohyblivých cílů (typu SNAR) jsou charakterizovány vysokou průchodivostí, obrněnou ochranou přístrojů i osádky, rychlým použitím, samostatností topograficko-geodetického připojení, vysokou přesností výsledků průzkumu, možností použití ve

dne (má pozorovací přístroje) i v noci a za snížené viditelnosti a dalekým dosahem (SNAR-10). Jsou tedy všestranně použitelné a OMS jimi musíme posílit i na úkor prvosledových svazků.

Radiolokátory pro průzkum střílejšího dělostřelectva (typ ARSOM) využívají ke zjištění cíle stejného efektu jako zvukoměrná jednotka — výstřelu. Srovnáme je proto navzájem: radiolokátor má mnohem jednodušší a tím i rychlejší přípravu k bojovému použití, rychlejší vyhodnocení výsledků, vyšší přesnost a snadnější změnu sektoru průzkumu. Na druhé straně však velmi obtížně zachycuje děla střílejší plochou dráhou střely, má několikanásobně menší dosah a relativně úzký průzkumný sektor. Výhody však vynucují jejich zařazování do dělostřelectva OMS, zpravidla do dělostřeleckých skupin určených pro boj s dělostřelectvem nepřítel.

Zvukoměrný průzkum má proti radiolokátoru typu ARSOM značné nevýhody, které zcela neodstraňuje ani nová zvukoměrná souprava. Nevýhodou je i početnost a neobrněnost vozidel jednotky. Jeho zařazení do OMS musíme proto pečlivě zvážovat. Záleží na jejím úkolu. Bude-li OMS určena pro rychlé obsazení a následné udržení určitého prostoru, budou pro bojové použití zvukoměrné jednotky příznivé podmínky. V opačném případě bude výhodnější nahrazovat zvukoměrný průzkum jinými prostředky.

Dělostřelecký vzdušný průzkum v současné době představují dva průzkumné prostředky různých kvalit. Prvním jsou dělostřelecké průzkumné vrtulníky, organizované ve vrtulníkovém roji dělostřeleckého průzkumu armádní spojovací letky. Každý vrtulník je vybaven speciálním pozorovacím přístrojem, fotoaparátem pro panoramatické vzdušné fotografování a je obsazen pilotem a dělostřeleckým leteckým pozorovatelem — profesionálem — příslušníkem roje. To zaručuje maximální výkon tohoto průzkumného prostředku.

Druhým prostředkem obdobné kvality je vrtulník vojskového letectva, přidělený rozhodnutím vševojskového velitele dělostřelectvu. V tomto případě je vrtulník jen prostředkem trakce, je bez jakéhokoli vybavení průzkumnými přístroji. Obsazuje se vycvičeným důstojníkem, příslušníkem dělostřelectva, který má jen základní prostředky pro průzkum (dalekohled a mapu). V důsledku toho má nižší výkon než dělostřelecký průzkumný vrtulník jak co do dálky průzkumu, tak i co do přesnosti zjišťovaných hodnot.

V obou případech je vzdušný průzkum z vrtulníku charakterizován velkou dálkou

průzkumu (je omezena hlavně viditelností, méně již terénem), rychlým manévrem, rychlým určením polohy, rozměrů a dalších charakteristik objektů, možností spolupracovat při zastřelení cílů, pozorování a opravování účinné střelby. Jeho nedostatky jsou ve značné omezenosti průzkumu v obdobích špatné viditelnosti, v relativně málo přesném určování polohy cílů (výsledky zpravidla neumožní vedení palby bez zastřelení), ve značné závislosti výsledků průzkumu na subjektivních vlastnostech pozorovatele a v nezbytnosti pozemního zabezpečovacího sledu.

Přes uvedené nedostatky je dělostřelecký vzdušný průzkum základním druhem průzkumu v hloubce za čarou dohlednosti z pozemních pozorovatelů. Jeho úloha v dělostřeleckém průzkumu OMS je nezapustitelná. Může totiž zjišťovat i ty objekty, které se neprojevují výstřelem, může rychle přenášet úsilí průzkumu na různé směry a s využitím mezer a neobsazených prostorů v sestavě nepříteli pronikat do značné vzdálenosti od OMS (20 km i více).

Dělostřelecký průzkum může splnit své úkoly pouze v úzké součinnosti se **zpravodajskými orgány**. Tato zásada nabývá v OMS zvláštního významu proto, že pomáhá řešit rozpor požadavků na dělostřelecký průzkum a omezenosti jeho dosahu.

Předpokladem rychlého a účelného využití výsledků práce sil a prostředků průzkumu zpravodajských orgánů je dobře zorganizovaná a nepřetržitá součinnost. Dělostřelecký průzkum přebírá od zpravodajských orgánů obecné hodnocení situace a zámyslu nepříteli, ale hlavně vyhodnocené údaje o zjištěných objektech. Naopak zpravodajským orgánům hlásí vyhodnocené údaje o jím zjištěných objektech a v některých případech i obecné zprávy o situaci nepříteli (to bude mimořádně v bojové činnosti OMS častější než obvykle). Součinnost probíhá obvykle na stupních NPZ dělostřelecké skupiny — zpravodajský náčelník vševojskového pluku, NPZ štábu RVD divize — určený důstojník zpravodajského oddělení divize a NPZ štábu RVD armády — důstojník informační skupiny ZO armády.

Vojsový průzkum získává průzkumové údaje i pro palbu dělostřelectva a úderu taktických raket. Ke zvýšení přesnosti těchto údajů i k jejich rychlému předání RVD je výhodné, aby do části orgánů vojskového průzkumu byla zařazena průzkumná družstva s dělostřeleckou pohyblivou pozorovatelnou (DPP). DPP do jejich sestav včleníme již v období přípravy OMS k bojové činnosti.

Hloubkový průzkum, speciální průzkum a vzdušný průzkum využívá RVD cestou zpravodajských orgánů k získání průzkumových údajů pro úderu operačně taktických raket. V OMS, vzhledem k jejímu rychlému postupu, můžeme však tyto údaje využít i pro úderu taktických raket a v některých případech i pro palbu dělostřelectva. To se týká samozřejmě jen údajů o těch objektech, které mají malou frekvenci změny prostoru a leží na směru postupu OMS.

Rádiový a radiotechnický průzkum neposkytuje údaje pro palbu dělostřelectva, ani pro úderu raket. To je způsobeno nízkou přesností jeho výsledků.

Vzdušný průzkum je pro bojovou činnost RVD v OMS nepostradatelný. Většinu zpráv a údajů získá RVD cestou zpravodajských orgánů. Přes to existují případy, kdy RVD získává výsledky přímo od letectva. Především RVD je na odposlechu průzkumových zpráv v rádiové síti letectva. Tohoto způsobu je třeba v OMS plně využívat, neboť se jím podstatně zkrátí cesta od zjištění objektu do jeho palebného pokrytí. Kromě toho má NRVD divize a armády možnost vyžádat vzlety průzkumného letounu. Tyto vzlety využívá výhradně k upřesnění údajů o již zjištěných objektech, k prověření existence údajů v daném prostoru těsně před úderem, popř. ke zjištění výsledku úderu. Výsledky získáváme odposlechem zpráv z paluby letounu.

Konečně může průzkumné letectvo usku-tečnit ve prospěch RVD OMS svislé vzdušné fotografování vybraných prostorů na směru předpokládaného postupu OMS. Budou to především budované úseky obrany nepříteli, přechody přes velké vodní toky, prostory, kde bude OMS plnit hlavní úkoly a podobně. Letecké snímky, které byly zhotoveny se značným časovým předstihem před jejich využitím, nebudou mít sice vysokou průzkumnou hodnotu, ale budou vynikajícím podkladem pro dělostřelecký pozemní a zejména vzdušný průzkum a pro topograficko-geodetické připojení.

Kritickým zhodnocením uvedených možností průzkumu dospějeme k závěru, že ekonomickým využitím všech sil a prostředků můžeme bojovou činnost RVD v OMS zabezpečit potřebnými průzkumovými údaji. Dokonce pro některé druhy průzkumu vytváří způsob vedení bojové činnosti OMS výhodné podmínky. Je však zřejmé, že v celkovém pohledu je řízení dělostřeleckého průzkumu v OMS složitější než v obvyklých způsobech vede-

ní boje. Proto je k zabezpečení úspěchu třeba splnit tyto požadavky:

- posílit RVD potřebnými silami a prostředky dělostřeleckého průzkumu,
- dovedně rozmistit tyto síly a prostředky a spojit je v jednotný systém dělostřeleckého průzkumu,

- organizovat autonomní systém spojení dělostřeleckého průzkumu v OMS,
- připravit systém sběru a vyhodnocování průzkumných údajů,
- pečlivě připravit a nepřetržitě udržovat pevnou součinost orgánů dělostřeleckého průzkumu a zpravodajských orgánů.

Zásady organizace dělostřeleckého průzkumu v OMS

Dosud jsem se zmínil o požadavcích na dělostřelecký průzkum a o možnostech jejich naplnění. Posudme nyní možnosti praktické realizace, tedy tvorby systému dělostřeleckého průzkumu.

Operační manévrující skupiny armády (jedna msd) může být posílena raketometným plukem, pak má tedy 10 dělostřeleckých a raketometných oddílů. Její organické a přidělené síly a prostředky dělostřeleckého průzkumu — viz **tabulku 1**.

Průzkum pozorováním: Vzhledem k tomu, že průzkumná družstva praporečného dělostřelectva a protitankových jednotek nemůžeme zahrnovat do sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu (ve prospěch nepřímo střílejšího dělostřelectva), zbývá k praktickému využití 56 průzkumných družstev na DPP. Podle zásad v předchozí části článku můžeme uvedené síly a prostředky rozdělit takto:

- pro vytvoření pracovišť NPz oddílů, dělostřeleckých skupin a štábu RVD divize a pro rozvinutí VPS velitelů a NRVD 30 DPP,

- pro zařazení do orgánů vojenského průzkumu praporů a pluků 10—11 DPP,

- pro zařazení do představených odřadů, předvojů, bočních, zadních a přepadových odřadů 15—16 DPP.

Z kalkulace vyplývá, že pro průzkum ze sestavy hlavních sil, pro pokrytí boků, mezer a skrytých prostorů bude třeba ještě alespoň 1—2 průzkumná družstva na oddíl, tedy ještě 10—20 průzkumných družstev (viz **tabulku 2**).

Radiolokační průzkum: Postavíme-li minimální požadavek, aby každá dělostřelecká skupina měla radiolokátor typu SNAR a divizní dělostřelecká skupina ještě radiolokátor typu ARSOM, je zřejmé, že bude třeba dělostřelectvo OMS posílit jednou radiolokační četou (2 RL SNAR) od průzkumného dělostřeleckého oddílu (viz **tabulku 2**).

Zvukoměrný průzkum: Zařazení zvukoměrné jednotky do armádní OMS bude výjimkou. V kladném případě bude její místo většinou u divizní dělostřelecké skupiny.

Dělostřelecký vzdušný průzkum: Zařazení dělostřeleckých průzkumných vrtulníků (vrtulníků vojenského letectva) do OMS je nezbytné. Při kalkulaci nutného

Tabulka 1

Útvar, jednotka	Pz družstvo		Radiolokátor		Četa zvukoměrného průzkumu	Průzkumná ústředna
	celkem	s DPP	SNAR	ARSOM		
Motoršlečkový pluk (krát 3)	36	5				
Tankový pluk	—	—				
Dělostřelečkový pluk	17	17	2	1	1	
Baterie velení a DPz	2	2				1
Raketometný oddíl	5	5				
Protitankový oddíl	4	1				
Raketometný pluk	17	17				
Celkem OMS	81	47	2	1	1	1

Tabulka 2

OMS	Svazek, útvar, jednotka	Průzkumné družstvo ¹⁾				Zařazení DPP		Radio- lokátor		Zvukoměrná četa ²⁾	Dělostřelecký Pz vrtulník	Vrtulník vojenského letectva	Průzkumné ústředny
		s DPP	na NA	impro- vizované	celkem	A	B	SNAR	AR- SOM				
Armády	Msp (PDS)	10		2—4	12—14	2	2	1 ³⁾					
	Msp (PDS)	10		2—4	12—14	2	2	1 ³⁾					
	Msp	5		1—2	6—7	1	2						
	Tp (PDS)	12		2—4	14—16	2	3	1					
	DDS	17		3—6	20—23	3—4	6—7	1	1	0—1			
	NRVD (NPz)	2			2						0—2 ⁴⁾	2—0 ⁴⁾	1
	Celkem OMS	56		10—20	66—76	10—11	15—16	4	1	0—1	0—2	2—0	1
Frontu	Msd ⁶⁾	56			56	5—6	7—8	4 ⁶⁾	1	0—1		1—2	1
	Td ⁷⁾	37	3		40	4—5	5—6	4 ⁶⁾		1		1—2	1
	Td ⁸⁾	31	2		33	4—5	5—6	2		1		1—2	1
	ADS ⁹⁾	10	4		14	1—2	2—3			1—2	1		
	ARMS ⁹⁾	22			22	4—5	5—6				1		
	NRVD (NPz)	2 ¹⁰⁾			2						2		1 ¹¹⁾
	Celkem OMS	158	9		167	18—23	24—29	10	1	3—5	4	3—6	4

Poznámky:

A – do orgánů vojenského průzkumu.

B – do předsunutých odřadů, předvojů, bočních, zadních a přepadových odřadů.

¹⁾ bez průzkumných družstev praporečnického a protitankového dělostřelectva.²⁾ zvukoměrné baterie dělostřeleckých brigád zahrnuty jako dvě zvukoměrné čety.³⁾ rozdělena radiolokační četa pzdo.⁴⁾ buď je přidělen dělostřelecký průzkumný vrtulník, nebo vyžádán vrtulník vojenského letectva.⁵⁾ armáda posílena kdb a rmb.⁶⁾ divize posílena rmp.⁷⁾ divize posílena armádní kdb bez dvou oddílů.⁸⁾ divize posílena dvěma oddíly armádní kdb.⁹⁾ divizi přidělena radiolokační četa pzdo.¹⁰⁾ průzkumná četa od pzdo.¹¹⁾ průzkumná ústředna od pzdo.

počtu vrtulníků vycházíme z šířky pásma průzkumu (prakticky kruhově kolem celé divize) a z předpokládaného počtu cílů (vždy podle konkrétní situace). Ukazuje se, že je nutné vyčlenit minimálně dva vrtulníky pro RVD.

Operační manévrující skupina frontu [2–3 divize] je posílena 1–2 brigádami frontového dělostřelectva, má tedy 14 až 20 oddílů. Síly a prostředky dělostřeleckého průzkumu rozdělujeme a uskupujeme v zásadě podle stejných zásad jako u OMS armády s těmito poznámkami.

- budou-li divize působit ve svazku OMS, můžeme snížit požadavek na minimální počet vrtulníků (pro průzkum) na 1 pro divizi,

- zařazení zvukoměrných jednotek bude častější a to hlavně na stupni armádního dělostřelectva,

- od pzdo zpravidla zařadíme jen průzkumnou ústřednu, průzkumnou čet, radiolokační baterie a část jednotek pro topograficko-geodetickou a povětrnostní přípravu (není předmětem článku),

- zpravidla posílíme skupinu řízení dělostřeleckého průzkumu ve štábu RVD armády o 2–3 důstojníky ze štábu pzdo,

- v každém případě zařadíme celý roj vrtulníků dělostřeleckého průzkumu armádní spojovací letky.

Možné rozdělení sil a prostředků dělostřeleckého průzkumu — viz **tabulku 2**.

Spojení je základní podmínkou existence dělostřeleckého průzkumu OMS jako jednotného systému.

Rádiové síť dělostřeleckého průzkumu organizujeme tak, aby NPz každého stupně (oddíl, dělostřelecká skupina, divize a armáda) měl spojení s přímo podřízenými silami a prostředky průzkumu (viz **tabulku 2**) a s NPz podřízených i nadřízeného stupně. Při tom předpokládáme, že NPz je v osobním styku s odpovídajícím

dělostřeleckým velitelem (náčelníkem) a na štábech RVD divize a armády i s příslušným zpravodajským orgánem (obvykle ale prostřednictvím své průzkumné ústředny).

Kromě toho musí spojovací soustava umožňovat součinnostní spojení dělostřeleckých velitelů s průzkumnými prostředky pro zastřelení cílů a opravování účinné střelby (zpravidla na stupních oddílů a dělostřelecké skupiny).

Je důležité, aby rádiové síť dělostřeleckého průzkumu byly na stupních oddíl, dělostřelecká skupina a NPz štábu RVD divize zcela samostatné. Je žádoucí, aby i na vyšších stupních (NPz štábu RVD divize — NPz štábu RVD armády a NPz štábu RVD armády — NPz štábu RVD frontu) bylo zvláštní průzkumné spojení. Praxe to však zpravidla neumožní, proto tuto NPz používají některé velitelské sítě, což není nejvýhodnější.

Odposlech průzkumových zpráv v rádiové síti průzkumného letectva s výhodou uskutečňujeme u průzkumných ústředí štábů RVD divize a armády.

Pevné a nepřetržitě spojení je také prvním předpokladem úspěšné funkce **systému sběru a vyhodnocování průzkumových zpráv a údajů**. Druhým je správně připravená **varianta řádu rozboru zpráv**. To znamená, že v OMS musíme přesně stanovit velitelské stupně odpovědné za konečné vyhodnocení jednotlivých druhů cílů a současně i povinnost hlásit vyhodnocené údaje nadřízenému. To uskutečňujeme určením odchylek od varianty řádu rozboru zpráv uvedené v příslušných předpisech. Jestliže se rozdělení odpovědnosti za konečné hodnocení určitých druhů cílů nebude zpravidla příliš lišit od standardní varianty, nebude tomu tak v povinnosti hlášení. Ta bude v OMS vždy značně širší, což vyplývá z požadavku umožnit rychlou centralizaci palby v celé OMS.

Dělostřelecký průzkum v OMS se bude vyznačovat mnoha zvláštnostmi. Jejich společným jmenovatelem je zabezpečení efektivního použití RVD v různorodých podmínkách boje OMS. Musíme si uvědomit, že OMS bojuje ve sto i více kilometrovém odtržení od vlastních vojsk, a proto

musí být zcela soběstačná. To se plně týká i dělostřeleckého průzkumu. Cíle pro palbu dělostřelectva a v naprosté většině i pro úder taktických raket musí zjistit a dostatečně popsat průzkum OMS. Nemůže se spoléhat na nikoho, pouze na sebe a své jednotky.